

מתוך הגליון

הכרתי יידיש תלמידי חכמים מופלגים, שהגיעו למעלות נשגבות של תורה בצער ודחק המעוררים קנאת סופרים של ממש, אבל ילדיהם בחרו בדרך שונה לחלוטין

דבר המערכת

להיות עשיר גדול, אך לא מרוצה - כיצד?

בפיוט 'כל מקדש' אנו מבקשים בכל ליל שבת "משוך חסדך ליודעך - קל קנא ונוקם". נשאלת השאלה, מדוע כאשר מבקשים את חסדו של הבורא מזכירים את מידות 'קנא ונוקם', וכי לא היה מתאים יותר אם היה נכתב למשל: משוך חסדך ליודעך - קל מלא רחמים!?

הסבירו זאת צדיקים, שדווקא ע"י מעשה החסד של הבורא אלינו - תהיה הנקמה ברשעים. כשיראו, בקרוב בימינו, איך ליהודים, אותם התרגלו לשנוא ולרדוף בנאמנות רבה כל כך כל השנים והתקופות - נמשך החסד והרחמים, אזי תהיה זו מאליה הנקמה המתוקה ביותר בהם.

מפני שהצער הגדול ביותר לרשע - שלירבו יהיה טוב. כמו אותו אחד שנאמר לו שיכול לבקש כל דבר ויקבל, אולם חברו יקבל כפול ממנו, וביקש

המשך בעמוד הבא

תורת חסד

הגאון רבי גבריאל יוסף לוי שליט"א
ראש ישיבת "באר התורה" ונשיא הגמ"ח

בפרק הקודם עסקנו במענה לחובת ההשתדלות של אברך הלומד תורה מתוך הדחק בנוגע להצטרפות כחבר הגמ"ח המרכזי, והוספנו לעסוק בבירור השקפת התורה על בית השרוי בדחק, על פי מסורת רבותינו גדולי הדור הקודם זצוק"ל.

למרבה הצער הכרתי יידיש תלמידי חכמים מופלגים, שהגיעו למעלות נשגבות של תורה בצער ודחק המעוררים קנאת סופרים של ממש, אבל ילדיהם בחרו בדרך שונה לחלוטין; יש מהם שנשארו חרדים לדבר ה' אבל עזבו את לימוד התורה ובחרו בדרך חיים של נוחות ורדיפת ממון ריקנית, ויש מהם שהתקררו מאד ביראת שמים רח"ל. ואיני רוצה להתבטא באופן חריף יותר.

על כגון דא נאמרו דברי המשנה (אבות ב א), 'איזוהי דרך ישרה שיבור לו האדם כל שהיא תפארת לעושה ותפארת לו מן האדם', וכפי שפירש הרמב"ם (דעות א ד) שהדרך הישרה היא המדה בינונית מכל הדעות שיש לו לאדם, וכל אדם שדעותיו דעות ממוצעות נקרא חכם, והזכיר בתוך דבריו שלא יקפוץ ידו ביותר ומאיך לא יפזר ממונו.

ואף על פי שלימוד תורה מתוך הדחק הוא מהמעלות הנשגבות, אין זה פוטר את האב מחובתו להעמיד את בניו בדרך התורה, וניתן ללמוד עד כמה שענין החינוך הוא יסוד היסודות של עם ישראל, מהטעם שאמר הקב"ה בעצמו על כך שאינו מסתיר מאברהם את הפיכת סדום ועמורה - 'כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' (בראשית יח יט). שמשמעות הדברים היא, שאברהם אבינו בדרגתו העצומה, לאחר שגילה את בורא העולם בעצמו ופרסם את שמו בעולם וגייר אחריו אלפים ורבות כמבואר ברמב"ם, עדיין השבח הגדול ביותר שאפשר לומר עליו הוא 'למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' - בזה נמדד אברהם אבינו שהקדיש למטרה זו את חייו, והנחיל המשך בעמוד הבא

תגובות והערות על המדורים השונים יתקבלו בברכה בדוא"ל: Alon@hagmach.org.il או 6428158@gmail.com

מכתבים מובחרים יפורסמו בל"ג (ניתן בעילום שם)

פניות לגמ"ח המרכזי בדוא"ל: glb@glb.org.il או בפקס: 02-6428158

יו"ל ע"י הגמ"ח המרכזי | עורך: הרב יעקב גולדשמידט | כותבים ומשתתפים: הרה"ג ר' יצחק אייזיק וינברג, הרב צבי רבינסקי, הרב ישראל גוטמן, הרב פנחס אריה רוזנטל, הרב יעקב סירוטה, הרה"ג ר' אשר וסרמן, הרב יהונתן שורק

עיצוב גרפי: סטודיו ספציפ 0548-540-650 | winterntz@gmail.com | לפניות לועדה הרוחנית: הרה"ג ר' חיים כהנא 5610681@gmail.com

שיעקרו לו עין אחת, וכך יעקרו לחברו שניים... .

טבע האדם למדוד כל הזמן את עצמו ואת מה שיש לו - מול מה שיש לאחרים. יכול אדם להיות עשיר כקורח, מלא וגדוש בכל טוב הארץ (והחוץ לארץ), ועדיין הוא לא יהיה מרוצה, מכיוון שלשכנו יש יותר ממנו. עצם המציאות הזו שלשכן יש ולו אין - זה מה שיוצר את החיסרון אצלו, בלי שום קשר לצרכים האובייקטיביים שלו.

זו מידה מגונה שמוטל עלינו להשריש מתוכנו, להותיר אותה לגויים, שיתבוססו בה בעת הגאולה.

התורה מצווה אותנו לראות את האחר, לאהוב את הזולת "כמוך", לא פחות מאיתנו. וזה לגבי רַע. לגבי עבד עברי, החובה על בעליו היא לספק לו את כל צרכיו, לא רק כמו שהוא מספק לעצמו, אלא לתת לו את הטוב ביותר, עוד יותר מאשר לעצמו. "טוב לו עמך".

לזה אי אפשר להגיע מבלי לשבור את הטבע הבסיסי שרוצה שלי יהיה הטוב ביותר. ואהבת לרעך - כמוך. ולא פחות.

זו עבודה קשה אך משתלמת; והיא מתחילה בעצם המחשבה על האחר. לשמוח בהצלחת הזולת, לשוב בטובו, להשתתף בשמחתו, לצהול באושרו. להתעצב באבלו. לדאוג את דאגתו. ללא ספק, דבר זה יביא עלינו שלום, טובה וברכה.

ברגע שמצטיידים במבט שכזה, בעיניים נקיות כאלו, אנו פשוט מתחילים לראות את הזולת. אנו מתחילים להבחין במצוקותיו וצרכיו, מתחיל להיות אכפת לנו כאביו וצרותיו, ואנו מפתחים רצון בסיסי שיהיה לו טוב. זהו שורש מידת

המשך בעמוד הבא

לנו בזאת את ההבנה, כי החשיבות הראשונה במעלה נתונה לחינוך של ילדיו, שהוא היסוד עליו מושתתת היהדות כולה.

בנוסף, יש לכל אחד לחיות תמיד לאור דברי הגמרא (ברכות סג.), 'איזוהי פרשה קטנה שכל גופי תורה תלוין בה - בכל דרכיך דעהו' (משלי ג ו'), שלא לחיות את חייו הרוחניים בדרך של 'מלומדה', אלא יבחן ויבדוק עצמו תדיר על פי דעת חז"ל הראשונים והאחרונים מה רצון ה' ממנו, האם הוא רוצה שיחיה בצמצום גדול, או שהוא רוצה שישים לב לכך שזה יכול לאבד ממנו טובה מרובה.

מלבד זאת, על כל אב להעמיד לנגד עיניו את דברי הגר"א באגרתו, שקלקול הבנים מוטל על כתפי ההורים, ועל כך אמרו (סנהדרין נב.) שאף רשע בן צדיק נקרא רשע בן רשע, וכל שכן אם התרשלות האב בחינוך הבנים גרמה להם להתדרדר. ולכן צריך כל אב למצוא את הדרך ואת המסילה הנכונה כדי לא יהיה מצב שהוא נמצא במצב של 'עין לא ראתה אלוקים זולתך', ומנגד הוא מפסיד את הבנים.

ובדבר זה יש לשקול היטב ובכובד ראש, מה לעשות וכיצד לנהוג כשקיים חשש שהבנים לא שמחים ומתגאים בדרך של הבית שאז יש חשש שח"ו ירצו לעזוב את דרך הבית.

ונסיים בדבר שכבר אמרנו בראשית הדברים, שצריך לדעת שבדברים אלו אין כללים. אמנם, יש 'בריח התיכון', אבל כל אדם צריך לשאול בצורה פרטית את רבו שמכירו, כי רק עצה ספציפית ופרטית לאדם לפי מצבו ותכונותיו האישיים ולפי מצב משפחתו, תהיה נכונה בעז"ה עבורו. כי אילולא כן אדם יכול לשמוע עצות כלליות שלא מתאימות לו וח"ו לוותר בגללן שלא לצורך על מעלות כבירות שהשיג של תורה מתוך הדחק.

ובנושא זה נמשיך ונסיים בעז"ה בפרק הבא

לשאלות לנשיא הגמ"ח לחצו כאן

או בדוא"ל: 6428158@gmail.com / Alon@hagmach.org.il

אהבת חסד

תמצית ענייני גמ"ח ע"פ ספרי הח"ח

הרה"ג ר' אשר וסרמן שליט"א, מח"ס 'קיצור אהבת חסד'. טל' 03-579-3051
נמסר על דעת שלא להעתיקו ללא רשותו

קדימה במקום שאחד מוכן לשלם עבור ההלוואה

א) כל מה שעני קודם לעשיר למצוות הלוואה, היינו כששניהם רוצים ללוות בחינם, אבל אם העשיר רוצה לשלם על הלוואה ב'היתר עיסקא' שהמלווה ירוויח מזה (והוא צריך את הרווח לפרנסתו) - אינו מחוייב להלוות בחינם.

ב) אך במצב כזה - צריך להתיישב בדעתו היטב, אם באמת אין באפשרותו להלוות בחינם [כי היצר לעולם יפתה אותו שאין באפשרותו]. ואם באמת יש באפשרותו והוא קופץ ידו מלגמול חסד - תביא אותו הנהגה זו להיות אביון חס ושלום.

(עפ"י אהבת חסד חלק א פרק ו)

איש את רעהו

מכתבים למערכת

בנושא המגורים בפריפריה

ביחס לטענה שבפריפריה יש מבחר יותר קטן של כוללים, התשובה היא בשאלה נגדית:

האם אברך שקנה דירה בבני ברק / מודיעין עילית/ ירושלים/ של שלשה חדרים, ולקח משכנתא מעל חצי מליון [שזה כורח המציאות שהרי גם אם הורי שני הצדדים נתנו ביחד 800,000 ש"ח נקרא הרבה, עדיין חסר לו למעלה מחצי מליון ש"ח], ובכן, גם אם נאמר שהמשכורת של אשתו עם הכולל מספיקה בחמש שנים הראשונות בדוחק, אחרי כמה שנים טובות של עליה [בכוללים המעולים], כשנולדים ילדים, והאשה צריכה לקצץ שעות עבודה, או על כל פנים אינה יכולה לעלות במשכורת, ושכר המחיה עולה, והשלשה חדרים כבר לא מספיקים, והאברך בן העליה דן נאלץ לחפש תוספת שכר, קרי: יציאה לעבודה, והוא כבר פחות שקוע בלימוד, האם הוא עדיף על:

האברך שקנה דירה בפריפריה שקיים מאמר חז"ל 'תורה מונחת בקרן זוית וכו' ולמד בכולל פחות מפורסם, אבל לא לקח משכנתא [או שלקח משכנתא קטנה מאד] וממשיך להתעלות בלי לחצים וקשיים, ולאט לאט אשתו מוצאת עבודה טובה, והוא יכול אפילו לאחר כמה שנים לעבור לדירה מרווחת יותר אחרי שהצליח לחסוך קצת במהלך השנים או לקחת על עצמו חובות לשם כך [דבר שמתאפשר לו מאחר ואין לו משכנתא גדולה על צווארו] - אגב, בפריפריה 'שדרוג' לדירה יותר גדולה עולה פחות מאשר במרכז כי הכל יותר נמוך וגם ההפרשים יותר נמוכים, ואותו אברך יכול בנקל להמשיך ללמוד ולהתעלות כל ימי חייו [וטרם דברנו על העתיד היותר רחוק שילדיו עצמו כשיבנו את בתיים יוכלו ברצון ובקלות לגור לידו ובזול?]

צריך לדעת שלא מה שנראה נוצץ עכשיו כך יהיה בהמשך. בל נשכח, שהמצב כיום בפריפריה כבר הרבה יותר טוב מכל הבחינות, ומסתבר שזה רק יגדל ויתחזק.

אז את התשובה תענו לבד.

י.פ.

רעיון

הקמת מאגר של בחורים איכותיים שהם וההורים שלהם מבינים שההצלחה בחיים שהרמ"א מבטיח עדיפה על קבלת כסף מהוריו, היא גי"כ צו השעה ואשרי מי שיצליח בזה.

מי מרים את הכפפה?

להגדיל ולחזק את המוסדות לבנות בפריפריה

הנושא של מגורים בפריפריה דובר בבטאון זה רבות, אמנם לדעתי נקודה חשובה שתעזור לקדם ענין זה היא הקמת עוד מוסדות איכותיים של תיכון וסמינר בפריפריה (אמנם חלק מהמקומות כבר מסודרים בנושא זה אך חשוב לפרסמם לידיעת הציבור) - דבר זה יגרום להקלה עצומה למשפחות גדולות שמחנתנים ילדים והיו מעוניינים לעבור לערים מזולות.

ייש"כ ותזכו למצוות

שלום וברכה רציתי להודות למערכת הנפלאה עם שלל העצות המחכימות ובעיקר על החיזוקים באמונה

בברכה ד. כ.

למכתבים ותגובות לחצו כאן

או בדוא"ל: 6428158@gmail.com / Alon@hagmach.org.il

דבר המערכת המשך מעמוד 2

החסד. אם כך נהיה כולנו, אזי עולם חסד מופלא ומרומם יבנה כאן.

אחת הדרכים היעילות ביותר להגיע לזה, היא דרך הנתונה הקבועה, ההתחייבות לשגרה של ראיית הזולת וסיוע לאחר. כך נבנה הקניין הזה כנפשנו אריח על גבי לבינה.

אחד הדרכים הטובות ביותר לעשות זאת היא על ידי הגמ"ח המרכזי, בו אנו נעשים במו חתימתנו - שותפים פעילים לעזרה וסיוע לזולת ולעצמנו, כאשר כל תשלום מדי חודש, הרי הוא חוליה נוספת בבניית אישיותנו ועיצוב מידותינו כרואים את הזולת וכאכפתיים לנצרכים בסביבתנו. והרי אנו מוצאים עצמנו נבנים כאנשי חסד באמת.

"ואתם הדבקים בה' אלוקים - חיים כולכם היום". אנו, הנדבקים במידותיו של בוראנו, מה הוא רחום וחנון, נותן וחנון, עוזר וסומך וגומל חסדים, אף אנו. ואז - חיים כולכם היום! ■

מסתפק במעט שיש לו, ושמח בהצלחת חברו, ואינו מקנאו, ואינו דואג ואינו כועס (דכל אלו מחלישין כח הזכרון) ...

כשיהיה בעל מדה זאת, יהיה כבור סיד שאינו מאבד טפה

(תפארת ישראל אבות ב ט)

עולם חסד יבנה

במה של כבוד ליוזמות ולפתרונות למצוקת הדיור

הפריפריה כפתרון גם למשפחות מחו"ל - הרב יואל ברמן

פרק ב

בפרק הקודם פתחתי בסיפור המסע שלי - ניפוץ הסטיגמות לתושבי חו"ל החרדים לדבר ה' המבקשים לעלות ארצה ואינם מכירים באפשרות להתגורר בארץ בערים מוזלות יותר מן הערים המרכזיות [מה שקרוי: 'הפריפריה'], דבר שגורם להם פעמים רבות להימנע מלעלות לארץ בשל מחירי הדיור הגבוהים מאד.

כמו בתחומים רבים, גם בנושא זה הדרך לחולל שינויים עוברת דרך השינוי התודעתי. אם לישראלים המתגוררים במרכזים החרדיים קשה לפעמים לחשוב על מעבר לפריפריה, זאת על אף שבבירור קל ונגיש הם יגלו שבפריפריה ישנן קהילות מצליחות ומבוססות - אזי לאברכים אמריקאים, שרבים מתוכם לא מכירים כאן בארץ הרבה מעבר למסלול מזירת הבחורים לשיבה - הקושי גדול פי כמה. יש מהם שאינם יודעים דבר על החיים החרדיים מעבר ל'תחום המושב' של ירושלים וסביבותיה.

ככל שאנשים ייחשפו יותר לאנשים מרקע דומה, אברכים ומשפחות כמותם, שמתגוררים בפריפריה ומצליחים בס"ד, הם יהיו פתוחים יותר לברר את הנושא ולגלות את המעלות הגדולות שיש במגורים במקומות אלו, ואז יבינו שזה מעבר אפשרי ומשתלם.

לשם כך, אני משתדל לפעול לנפץ לאותו ציבור את המיתוסים שהשתרשו בנושא. במסגרת סדרת כתבות המתפרסמת בעיתונות החרדית של ארה"ב, אני מביא את סיפוריהם של חרדים שעלו מחו"ל ומתגוררים בקהילות השונות בארץ, ביניהם גם בפריפריה.

הסדרה מיועדת להציג 'מבט מבפנים' על המגורים בארץ ישראל לאלה שעוד לא זכו לכך, ובדגש על הפריפריה. הדברים נאמרים על ידי אנשים שהגיעו מרקע דומה, גרו באותם מקומות, למדו באותן ישיבות, וקרובים להם בדעותיהם והליכותיהם. כך מתחברים הקוראים לנאמר. הסדרה חושפת בפני אותם אנשים את האפשרויות וההזדמנויות השונות שיש בפריפריה ביחס לחינוך, פרנסה, מגורים בערים ובקהילות השונות, המתאימות למגוון הרחב של הסגנונות והרקעים השונים של הציבור התורני מחו"ל.

כבר לפני כשנתיים הוא ואשתו שקלו לעלות ולהתישב בארץ

"ה' יש תוצאות בשטח. אברך אחד, שלפני כחודש עבר עם משפחתו ישירות מארה"ב לאחת הקהילות המפוארות בפריפריה, סיפר לי שכבר לפני כשנתיים הוא ואשתו שקלו לעלות ולהתישב בארץ. הם החליטו שיתיישבו בארץ רק אם יוכלו מבחינה כלכלית לקנות כאן דירה. אחרי שדיבר עם חבר שקנה דירה באחת השכונות המרוחקות בירושלים, הוא הבין שאין לו אפשרות כלכלית לעמוד בקניה זאת. בעקבות זאת הם נשארו בארה"ב, ועברו לאחת מקהילות הפריפריה של ארה"ב (יש כזה דבר...). כשנחשפו לכתבות על אותם חרדים מרקע דומה לשלהם שחיים בקהילות השונות בפריפריה כאן בארץ - חדרה לתודעתם ההבנה, ולפיה הדבר קיים ואפשרי, והיא שנתנה להם תקווה רבה לאפשרות התיישבותם כאן בארץ, מה גם שהתרגלו כבר למעלות שיש לקהילות מסוג זה. וכאמור, בסופו של תהליך, שכלל כמובן בירורים רבים עם אנשים חיים בשטח - הם הגיעו בשעה טובה ומוצלחת להצטרף לחברים מן המניין לאחת הקהילות החרדיות בפריפריה כאן בארץ ישראל.

מה למשל מספרים אנשים שעברו לפריפריה הזולה?

"בנוסף למצוות ישיבת ארץ ישראל שמתקיימת על ידי היחיד בכל מקום בארץ ישראל בו הוא נמצא, יש משהו מיוחד בבניית קהילות יראי ה' בפריפריה, דבר המוסיף ליישוב הארץ, והכסף שלנו משמש למטרה חשובה זו." (יעקב ק.)

"החלטנו שנצטרך להתרגל לחיות חיים יותר פשוטים, ואנו נחושים לחיות אותם גם כחיים יותר שמחים." (שאול ק.)

"כאן בצפת יש אווירה של שלווה ופשטות, אנשים כאן ידידותיים. יש כאן מגוון מוסדות, תלמודי תורה טובים, ליטאים, חסידיים וספרדים." (אלי מ.)

"ה' ראה שיש לנו רצון, והוא השלים את השאר! אנחנו אנשים מאד רגילים, לא משהו מיוחד, ואם אנחנו הצלחנו, בטח גם אתם יכולים." (ש. מ.)

"היות שהישראלים בקהילה - רובם זוגות צעירים כמונו - גם הם היו רחוקים מה'סביבה הטבעית' שלהם, הם היו יותר פתוחים ליצור קשרים חדשים עם אנשים קצת שונים מהם, כמו איתנו החוצניקים. זה היה נכון אפילו ביחס לאשתי, שבזמן שהגענו לקהילה בקושי יכלה לדבר בעברית." (יהודה א.)

"לפני שנתיים עברנו לגור בעיר עמנואל הגדלה במהירות. היום יש יותר מאלף משפחות. יש ועדת קבלה בפיקוח רבני הקהילות לוודא שתושבים חדשים מתאימים לקהילה ושהקהילה מתאימה להם." (אברהם פ.)

"הפריפריה צריכה את ההשפעה של כל אחד מציבור היראים שמגיע לגור בה." (משה י.)

אם גם אתם עליתם מחו"ל (או מכירים אחרים שעלו), ומבינים את גודל התועלת של ניפוץ הסטיגמות והמיתוסים על החיים בפריפריה - אתם מוזמנים לפנות אלי להוסיף פן אישי משלכם לסדרת המאמרים.

בפרק הבא נספר על דרך נוספת במסע החשוב.

[הכתוב הוא מייסד פרויקט "אוריא דארץ ישראל" להנגשת הפריפריה לציבור החרדי המגיעים לארץ מחו"ל].

לתגובות לחצו כאן

או בדוא"ל: / Alon@hagmach.org.il
6428158@gmail.com